

“SIEVIETE UZŅĒMĒJDARBĪBĀ”

KVANTITATĪVAIS PĒTĪJUMS

“Latvijas Fakti”
2007.gada marts

Saturs

<u>I. Tehniskā informācija</u>	3
<u>II. Galvenie secinājumi</u>	4
<u>III. Aptaujas rezultātu analīze</u>	6
<u>1. Biznesa vide Latvijā</u>	6
<u>1.1. Biznesa vides vērtējums</u>	6
<u>1.2. Problēmas, ar kurām nākas saskarties sievietei uzņēmējdarbībā</u>	9
<u>1.3. Uzņēmējdarbības uzsākšana tagad un pirms pieciem gadiem</u>	12
<u>2. Sieviete biznesā</u>	13
<u>2.1. Saistošie aspekti uzņēmējdarbībā</u>	13
<u>2.2. Sava uzņēmuma ekonomiskā stāvokļa novērtējums</u>	15
<u>2.3. Pieņemamākie finanšu resursu avoti</u>	18
<u>2.4. ES struktūf fondu līdzekļu piesaiste uzņēmuma attīstībai</u>	19
<u>2.5. Ieinteresētība apmeklēt apmācības kursus</u>	21
<u>2.6. Informētība par “Biznesa eņģeļu” kustību un gatavība tajā iesaistīties</u>	23
<u>2.7. Attieksme pret “skarbu” vadības stilu</u>	24
<u>Pielikums "Demogrāfijas dati salīdzinājumā"</u>	25

I. Tehniskā informācija

IZLASE:

Tika aptaujātas **200** Latvijas sievietes – uzņēmējas (uzņēmuma īpašnieces un vadītājas)

Izlases veidošanā tika izmantota “Lursoft” datu bāze

Stratifikācijas pazīmes*:

- a) uzņēmējdarbības nozare
- b) uzņēmumu darbības vieta (pilsēta, rajons)
- c) uzņēmumu lielums (strādājošo skaits, apgrozījums)

METODE:

Aptauja tika veikta, izmantojot kombinēto informācijas metodi - personiskās intervijas un telefonintervijas. Konkrētas metodes izvēli noteica intervētāji, un tā bija atkarīga no respondentēs prioritātēm. Intervēšanu veica kopumā 5 “Latvijas Faktu” intervētāji. Intervēšana notika latviešu un krievu valodās.

INTERVĒŠANAS LAIKS:

23.02.2007. – 02.03.2007.

Respondentu sociāli demogrāfiskie raksturojumi:

Vecums

24 – 35 gadi	17.5%
36 – 40 gadi	11.5%
41 – 45 gadi	15.0%
46 – 50 gadi	18.0%
51 – 60 gadi	27.0%
61 gads un vairāk	11.0%

Tautība

Latvietes:	65.5%
Cita tautība:	34.5%

Izglītība:

Vidējā izglītība:	46.0%
Augstākā izglītība:	54.0%

Reģions:

Rīga/ Rīgas rajons, Jūrmala:	58.0%
Vidzeme:	16.0%
Kurzeme:	11.0%
Zemgale:	10.5%
Latgale:	4.5%

* Prioritāri tika aptaujātas sievietes – uzņēmumu īpašnieces

II. Galvenie secinājumi

1. Gandrīz puse (48%) aptaujāto sieviešu uzņēmēju pašreizējo biznesa vidi Latvijā vērtē kā *nelabvēlīgu, biznesa attīstībai traucējošu*. Galvenie argumenti šādam uzskatam – *esošā nodokļu politika, iedzīvotāju zemā pirktspēja, nesakārtota likumdošana un valsts atbalsta trūkums mazajam uzņēmējam*. 27.5% vērtējuši to kā *neitrālu*, bet apmēram piektdaļa (20.5%) aptaujas dalībnieču skatījumā tā ir *labvēlīga, biznesa attīstību veicinoša*, pamatojot to ar *šķēršļu trūkumu laba biznesa attīstīšanai, plašajām iespējām un valsts ekonomikas kopējām tendencēm*. Salīdzinot ar pagājušo gadu, šogad ir pieaudzis gan to biznesa sieviešu skaits, kuras biznesa vidi uzskata par *nelabvēlīgu* (+4.5%), gan to, kuras to uzskata par *labvēlīgu* (+3.5%).
2. Šogad, tāpat kā iepriekšējos gados (2003.-2006.), galvenā problēma, ar kuru nākas saskarties sievietēm biznesā, palikusi nemainīga – joprojām aktuālākā problēma ir augstie nodokļi. Kā nākamā problēma tiek minēts *kvalificēta darba spēka trūkums*, bet trešajā vietā ir jauna aktualitāte – *inflācija*.
3. Nedaudz vairāk kā puse aptaujāto sieviešu uzskata, ka šobrīd sievietei uzsākt uzņēmējdarbību ir vieglāk vai apmēram tāpat kā pirms 5 gadiem, bet 44% uzskata, ka šobrīd to izdarīt būtu grūtāk.
4. *Iespēja darīt darbu, kas pašai patīk, iespēja realizēt sevi un būt neatkarīgai* tiek izvirzīti kā svarīgākie motīvi, kas sievieti piesaista uzņēmējdarbībai. Savukārt visnebūtiskākā sievietēm uzņēmējām Latvijā šķiet iespēja iekļūt/ tuvināties sabiedrības elitei.
5. Vairāk kā puse (61%) respondentu uzskata, ka salīdzinot ar laiku pirms 2 gadiem viņu uzņēmuma ekonomiskais stāvoklis ir ievērojami vai nedaudz uzlabojies. Apmēram piektdaļa (22%) uzskata, ka tas palicis nemainīgs, bet 13%, ka ievērojami vai nedaudz pasliktinājies. Respondentes, kuru uzņēmumu ekonomiskais stāvoklis ir uzlabojies, to pamato ar *klientu skaita pieaugumu, kopējām valsts ekonomikas tendencēm, jaunu tehnoloģiju ieviešanu un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu*, bet tās uzņēmējas, kuru uzņēmumu ekonomiskais stāvoklis ir pasliktinājies, krīzes iemeslus saskata *sabiedrības zemajā pirktspējā un profesionālu darbinieku trūkumā*.
6. Ja rastos nepieciešamība piesaistīt finanšu līdzekļus uzņēmuma attīstībai, tad vairums sieviešu uzņēmēju *ņemtu kredītu bankā*, bet katra ceturtā *izmantotu personiskos uzkrājumus vai pretendētu uz ES struktūrfondu finansējumu*.

7. Tikai 15.5% no aptaujātajām uzņēmējām ir mēģinājuši saņemt ES struktūrfondu līdzekļus sava uzņēmuma attīstīšanai. Tās biznesmenes, kas to nav mēģinājušas darīt, parasti *vaino informācijas trūkumu* vai norāda, ka *nav nepieciešamības pēc ES finansējuma*. Vienlaikus tiek akcentēta *lielā birokrātija* un *zināšanu trūkums*, kas nepieciešams kvalitatīva projekta uzrakstīšanai. Savukārt tās uzņēmējas, kuras ir pretendējušas uz ES finansējumu, bet to nav saņēmušas, savas neveiksmes iemeslu saskata *iesniegtā projekta trūkumos, uzņēmuma nelielajos apmēros un neatbilstībā izvirzītajām prasībām*.
8. Lielākā daļa (66%) uzņēmēju gribētu apmeklēt dažādus apmācību kursus ar mērķi pilnveidot savas uzņēmuma vadīšanas prasmes. Visbiežāk respondentes pauda vēlmi apgūt *uzņēmējdarbību un vadību* (33.3%), kā arī *apgūt grāmatvedības pamatus* (19.7%) vai *vadības psiholoģiju* (16.7%) un *mārketingu* (10.6%). Savukārt apgūt *iepaņas ES finansējuma piesaistīšanā* vēlas tikai 7.6% uzņēmēju.
9. No biznesa sievietēm tikai 14% bija dzirdējušas vai lasījušas par “biznesa eņģeļiem”. Savukārt iesaistīties “biznesa eņģeļu” kustībā pauda gatavību tikai 15% no aptaujātajām uzņēmējām – 5% to darītu atkarībā no biznesa idejas, bet 10%, ja pazītu cilvēku, kas grib uzsākt biznesu. Kā norāda vairums respondentu (79%) – dalību “biznesa eņģeļu” kustībā kavē lieku līdzekļu trūkums.
10. Vairums aptaujāto biznesa sieviešu uzskata, lai sekmīgi vadītu uzņēmumu vienmēr ir jā saglabā zināma distance attiecībās ar padotajiem (87%) un noraida pieņēmumus, ka tas ir normāli, ja uzņēmuma vadītājs paaugstina balsi uz saviem padotajiem, lai sasniegtu nepieciešamo rezultātu (84%) un autoritārs uzņēmuma vadības stils ir efektīvāks par demokrātisko vadības stilu (63%).
11. Populārākais aptaujāto Latvijas sieviešu uzņēmēju informācijas ieguves avots par uzņēmējdarbības, biznesa attīstības jautājumiem ir internets un laikraksti „Dienas bizness” un „Diena”. No interneta mājas lapām visbiežāk tiek izmantotas “likumi.lv” un “lursoft.lv”.

III. Aptaujas rezultātu analīze

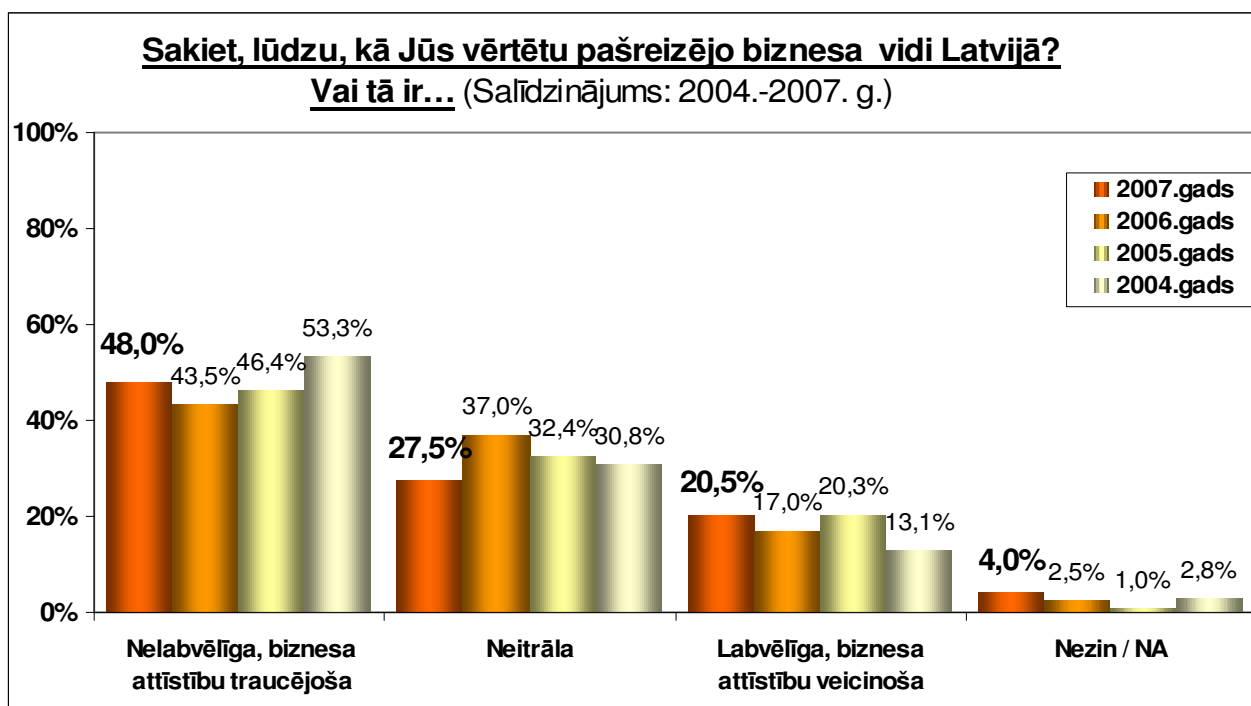
1. Biznesa vide Latvijā

1.1. Biznesa vides vērtējums

Aptaujas jautājums:

„Sakiet, lūdzu, kā Jūs vērtētu pašreizējo biznesa vidi Latvijā? Vai tā ir labvēlīga, biznesa attīstību veicinoša; nelabvēlīga, biznesa attīstību traucējoša, vai neitrāla?”

Gandrīz puse (48%) aptaujāto sieviešu uzņēmēju pašreizējo biznesa vidi Latvijā vērtē kā *nelabvēlīgu, biznesa attīstībai traucējošu*; 27.5% vērtējuši to kā *neitrālu*, un 20.5% aptaujas dalībnieču skatījumā tā ir *labvēlīga, biznesa attīstību veicinoša*. Salīdzinot ar pagājušo gadu, šogad ir pieaudzis gan to biznesa sieviešu skaits, kuras biznesa vidi uzskata par *nelabvēlīgu* (+4.5%), gan to, kuras to uzskata par *labvēlīgu* (+3.5%).

Aptaujas dalībnieces tika lūgtas paskaidrot savu viedokli. Respondentes, kurām biznesa vide Latvijā šķita **labvēlīga** parasti to pamatoja ar **šķēršļu trūkumu laba biznesa attīstīšanai, plašajām iespējām un valsts ekonomikas kopējām tendencēm**. Savukārt skeptiski noskaņoto dāmu galvenie argumenti bija **esošā nodokļu politika, iedzīvotāju zemā pirktspēja, nesakārtota likumdošana un valsts atbalsta trūkums mazajam uzņēmējam**.

Respondentes (41 no 200 aptaujas dalībniecēm), kuras biznesa vidi Latvijā vērtēja kā **labvēlīgu**, savu uzskatu pamatoja sekojoši:

Spontānās atbildes	Respondenšu skaits, kuras nosauc šo pamatojumu
<i>Nav šķēršļu, jebkuros apstākļos var radīt labu biznesu</i>	11
<i>Uzņēmumu kopīgās attīstības tendences valstī par to liecina</i>	6
<i>Ir iespējas, ja paši meklē</i>	6
<i>Pakalpojumu kvalitātes, pakalpojumu klāsta palielināšanās</i>	3
<i>Labvēlīga nodokļu politika</i>	2
<i>Patīk savs darbs, business</i>	2
<i>Veselīga konkurence</i>	1
<i>Sakārtota likumdošana</i>	1
<i>Dalība Eiropas Savienībā</i>	1
<i>Palielinās klientu (t.sk. tūristu) skaits</i>	1

Respondentes (96 no 200 aptaujas dalībniecēm), kuras biznesa vidi Latvijā vērtēja kā **nelabvēlīgu**, savu uzskatu pamatoja sekojoši:

Spontānās atbildes	Respondenšu skaits, kuras nosauc šo pamatojumu
<i>Nelabvēlīga nodokļu politika</i>	33
<i>Vispārējā ekonomiskā situācija Latvijā, zema pirktspēja</i>	19
<i>Valsts/valdības attieksme, atbalsta trūkums mazajam biznesam</i>	14
<i>Nesakārtota likumdošana</i>	14
<i>Lielā birokrātija</i>	9
<i>Biznesā tiek ieviesta politika</i>	7
<i>Trūkst profesionālu darbinieku</i>	7
<i>Tiek mākslīgi palielinātas algas</i>	5
<i>Lielā konkurence</i>	4
<i>Pieredze rāda</i>	4
<i>Uzņēmuma saimniecības apjoms par mazu, lai būtu labvēlīga situācija</i>	2
<i>Nedroša, nestabila uzņēmējdarbības vide; negodīga konkurence</i>	1
<i>Korupcija</i>	1
<i>Vietas izvēle traucē attīstīties</i>	1
<i>Pašvaldību materiālais atbalsts</i>	1
<i>Grūti pieejami izejmateriāli</i>	1

Respondentes (55 no 200 aptaujas dalībniecēm), kuras biznesa vidi Latvijā vērtēja kā **neitrālu**, savu uzskatu pamatoja sekojoši:

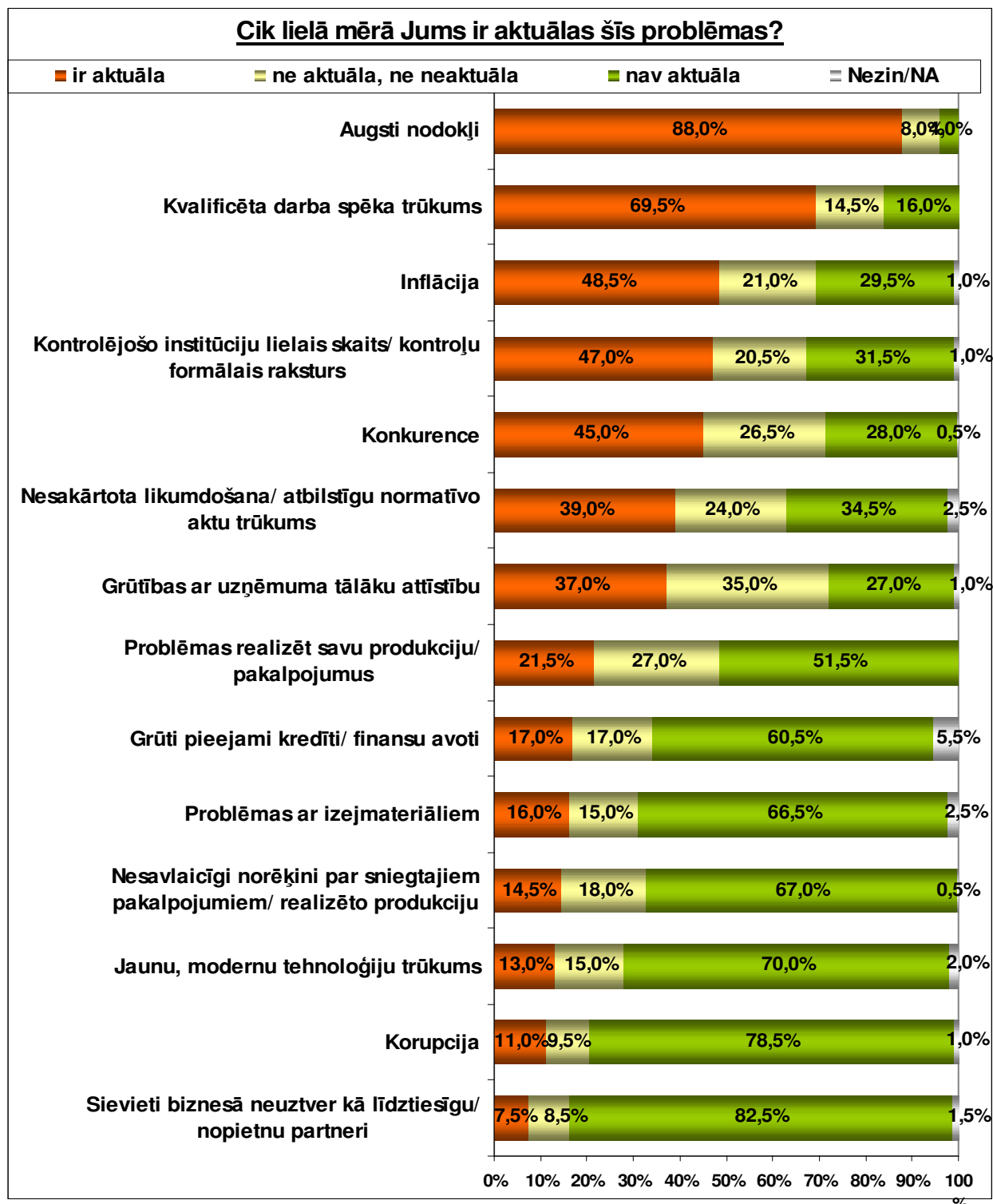
Spontānās atbildes	Respondenšu skaits, kuras nosauc šo pamatojumu
<i>Nelabvēlīga nodokļu politika</i>	9
<i>Vispārējā ekonomiskā situācija Latvijā, zema pirktspēja</i>	5
<i>Valsts/valdības attieksme, atbalsta trūkums mazajam biznesam</i>	4
<i>Nav būtisku šķēršļu</i>	4
<i>Pieredze rāda</i>	3
<i>Lielā birokrātija</i>	3
<i>Nesakārtota likumdošana</i>	3
<i>Grūti dabūt kredītus; nav līdzekļu attīstībai</i>	2
<i>Trūkst profesionālu darbinieku</i>	1
<i>Sabiedrība visumā negatīvi noskaņota pret biznesa attīstību</i>	1

1.2. Problēmas, ar kurām nākas saskarties sievietei uzņēmējdarbībā

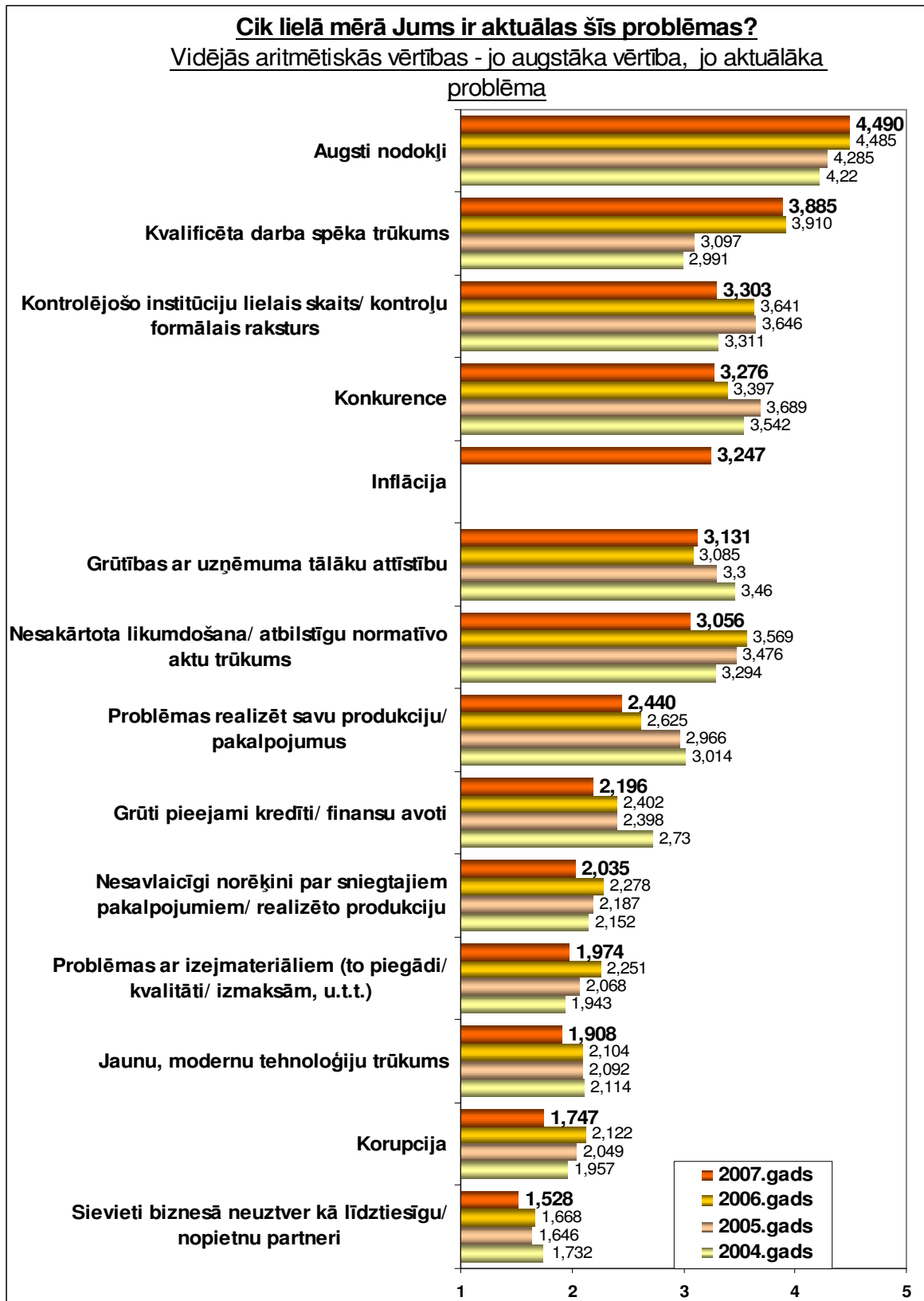
Aptaujas jautājums:

“Tagad es Jums nolasišu dažādus apgalvojumus – iespējamās problēmas, ar kurām nākas saskarties biznesā. Sakiet lūdzu, cik lielā mērā Jums šīs problēmas ir aktuālas? Lūdzu, novērtējiet šo problēmu aktualitāti 5 punktu skalas ietvaros. “1” šajā skalā nozīmētu “nav aktuāla”, bet “5” nozīmētu “ļoti aktuāli” ?”

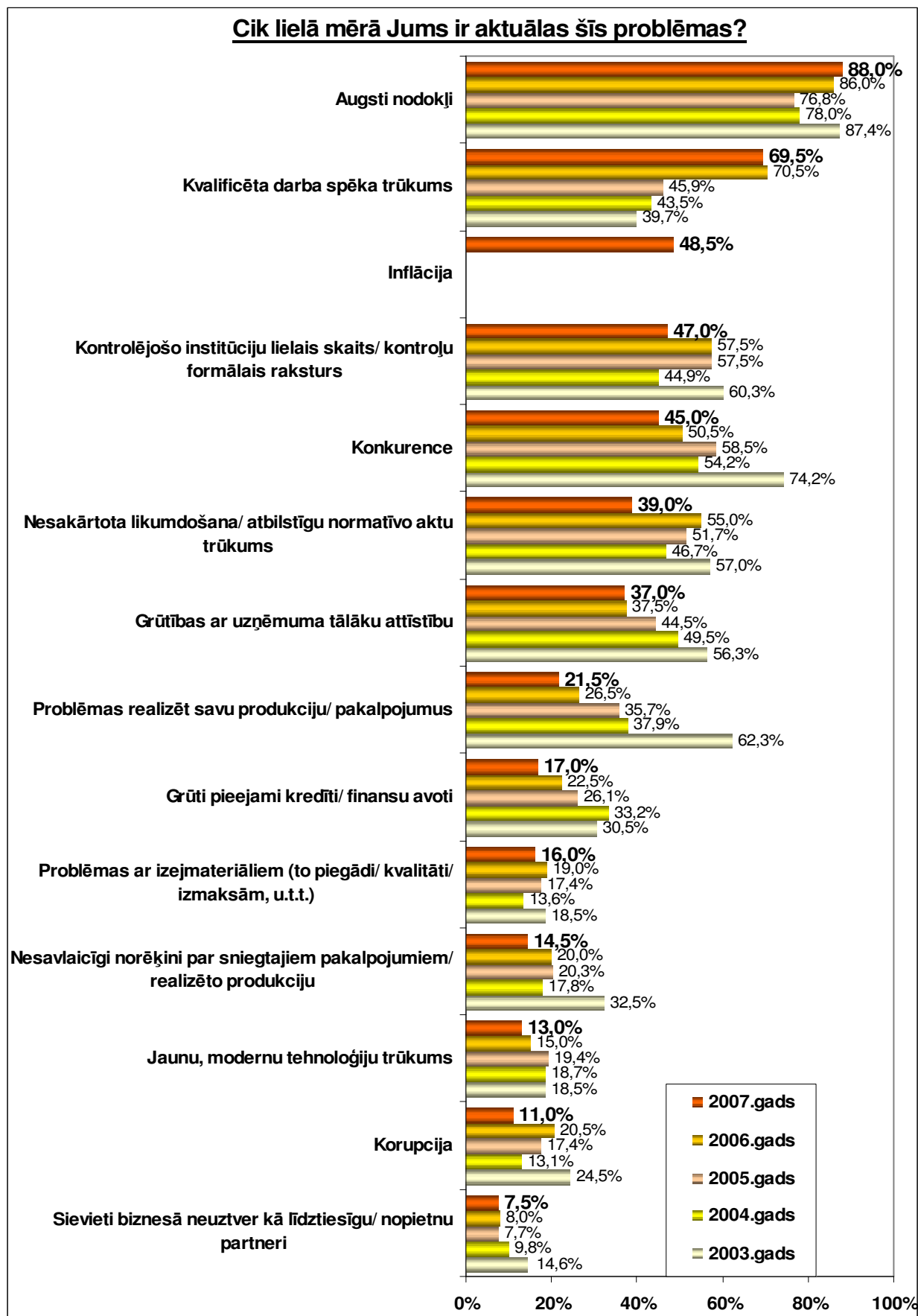
Rezultātu apkopojums šajā jautājumā atspoguļots nākamajā grafikā. Trīs aktuālās problēmas sievietēm uzņēmējdarbībā ir *augsti nodokļi* (88%) un *kvalificēta darba spēka trūkums* (69.5%), *inflācija* (48.5%).

Nākamajā grafikā uzņēmējdarbības problēmas sakārtotas pēc to vidējām aritmētiskajām vērtībām. Analizējot iegūtos datus arī pēc šī rādītāja redzams, ka *augsti nodokļi* un *kvalificēta darba spēka trūkums* tiek vērtēti kā nozīmīgākās problēmas sievietēm uzņēmējdarbībā, savukārt visnenozīmīgākās sievietšu uzņēmēju vērtējumā šķiet *korupcija* un *sievietes biznesā neuztver kā līdztiesīgu/ nopietnu partneri*.

Salīdzinot pērn un šogad veikto aptauju rezultātus, redzams, ka aktuālāko problēmu hierarhijā pirmās divas “vietas” palikušas nemainīgas. Savukārt trešo “vietu” šogad ieņem jauna aktualitāte – **inflācija**.

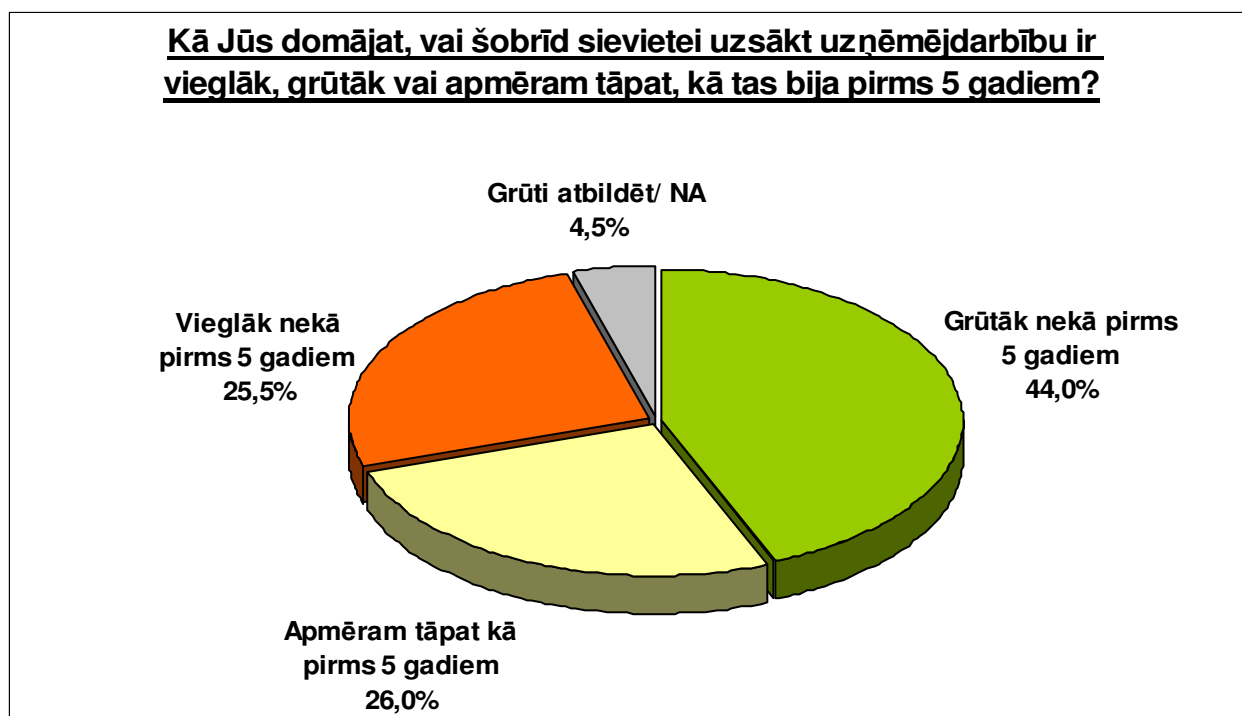

1.3. Uzņēmējdarbības uzsākšana tagad un pirms pieciem gadiem

Aptaujas jautājums:

“Kā Jūs domājat, vai šobrīd sievietei uzsākt uzņēmējdarbību ir vieglāk, grūtāk vai apmēram tāpat, kā tas bija pirms 5 gadiem?”

Nedaudz vairāk kā puse aptaujāto sieviešu uzskata, ka šobrīd sievietei uzsākt uzņēmējdarbību ir vieglāk (25.5%) vai apmēram tāpat kā pirms 5 gadiem (26%), bet 44% uzskata, ka šobrīd to izdarīt būtu grūtāk. Analizējot rezultātus pēc sociāli demogrāfiskajiem parametriem atklājas, ka optimistiskāk noskaņotas ir gados jaunākās respondentes – 40% uzņēmēju vecuma grupā līdz 35 gadiem uzskata, ka uzsākt uzņēmējdarbību tagad ir vieglāk nekā pirms 5 gadiem; pārējās vecuma grupās “optimistu” skaits nepārsniedz 26%.

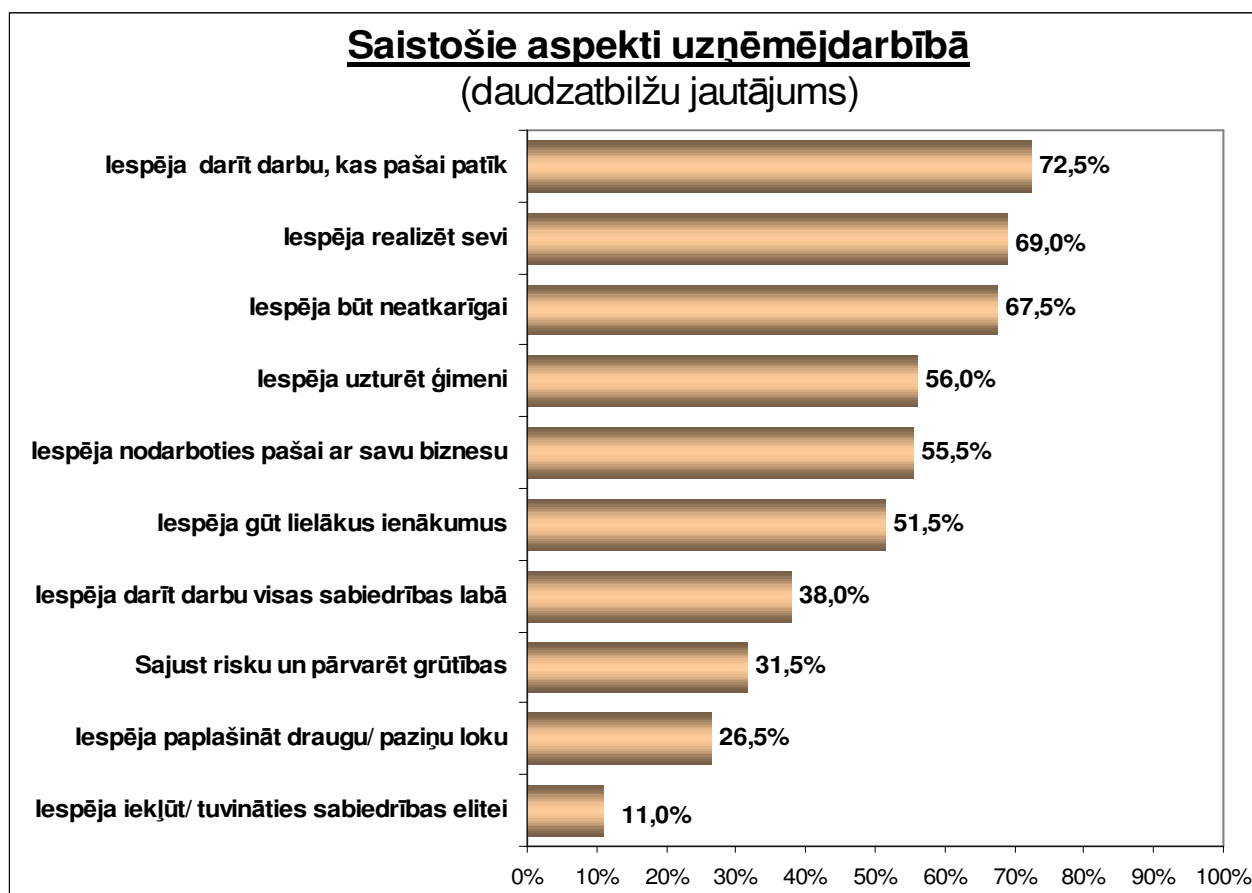
2. Sieviete biznesā

2.1. Saistošie aspekti uzņēmējdarbībā

Aptaujas jautājums:

“Sakiet lūdzu, kādi no sekojošiem aspektiem Jums kā biznesa sievietei, sievietei uzņēmējai, šķiet saistoši uzņēmējdarbībā?”

Pats saistošākais sievietēm uzņēmējdarbībā ir **iespēja darīt darbu, kas pašai patīk, iespēja realizēt sevi** un **būt neatkarīgai**. Savukārt visnebūtiskākā sievietēm uzņēmējām Latvijā šķiet **iespēja iekļūt/ tuvināties sabiedrības elitei**.

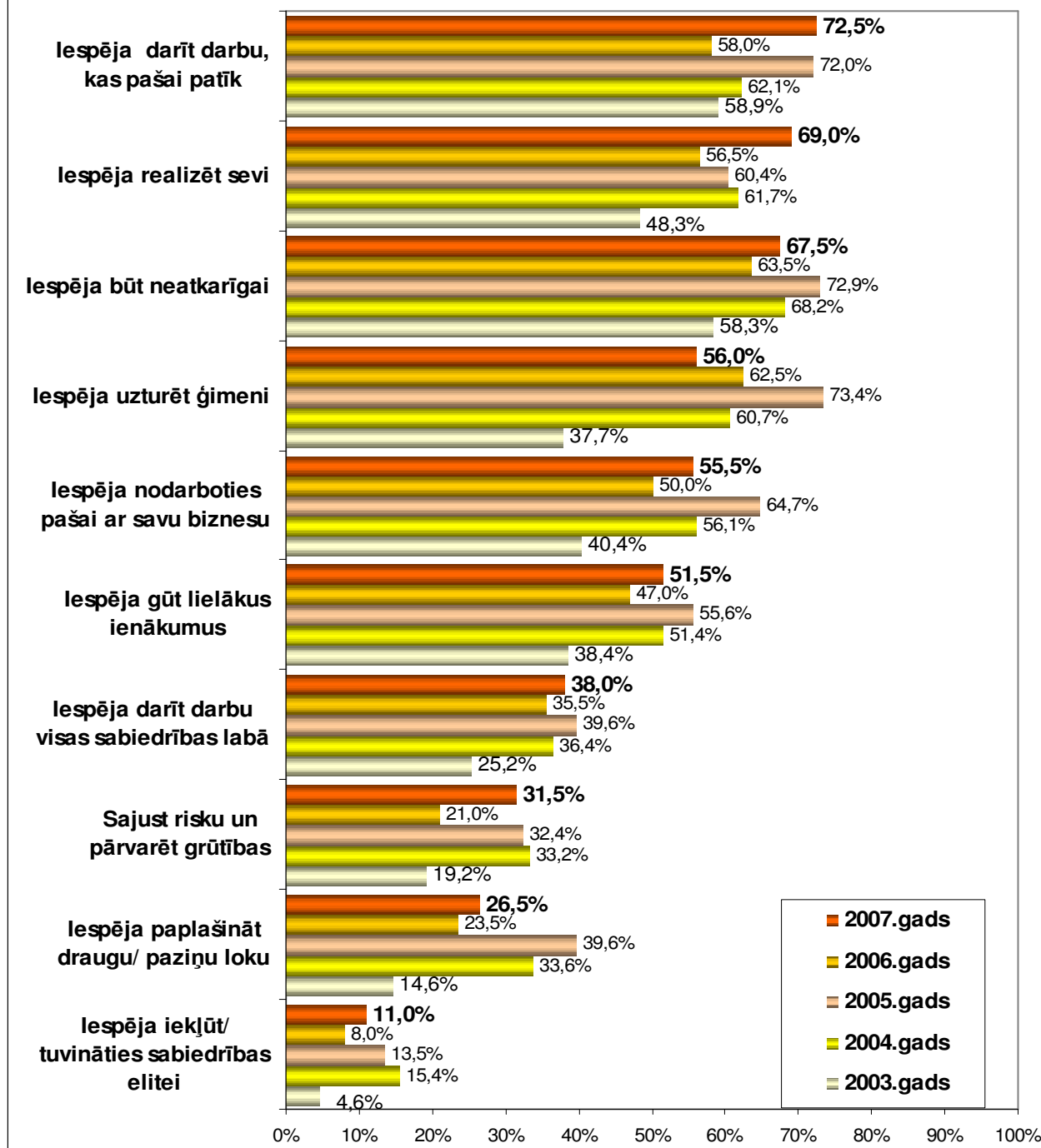

Salīdzinot ar iepriekšējiem pētījumiem, šogad sievietēm daudz nozīmīgāk ir kļuvusi iespēja darīt darbu, kas pašai patīk (+14.5%) un iespēja realizēt sevi (+12.5%). Rezultātu salīdzinājumu ar citiem gadiem skatīt nākamajā lapaspusē.

Saistošie aspekti uzņēmējdarbībā

Salīdzinājums 2003.-2007.gads

(atšķirīgu intervēšanas metožu pielietošanas dēļ 2004.-2005.gadā visu atbilžu minēšanas biežumi ir augstāki)

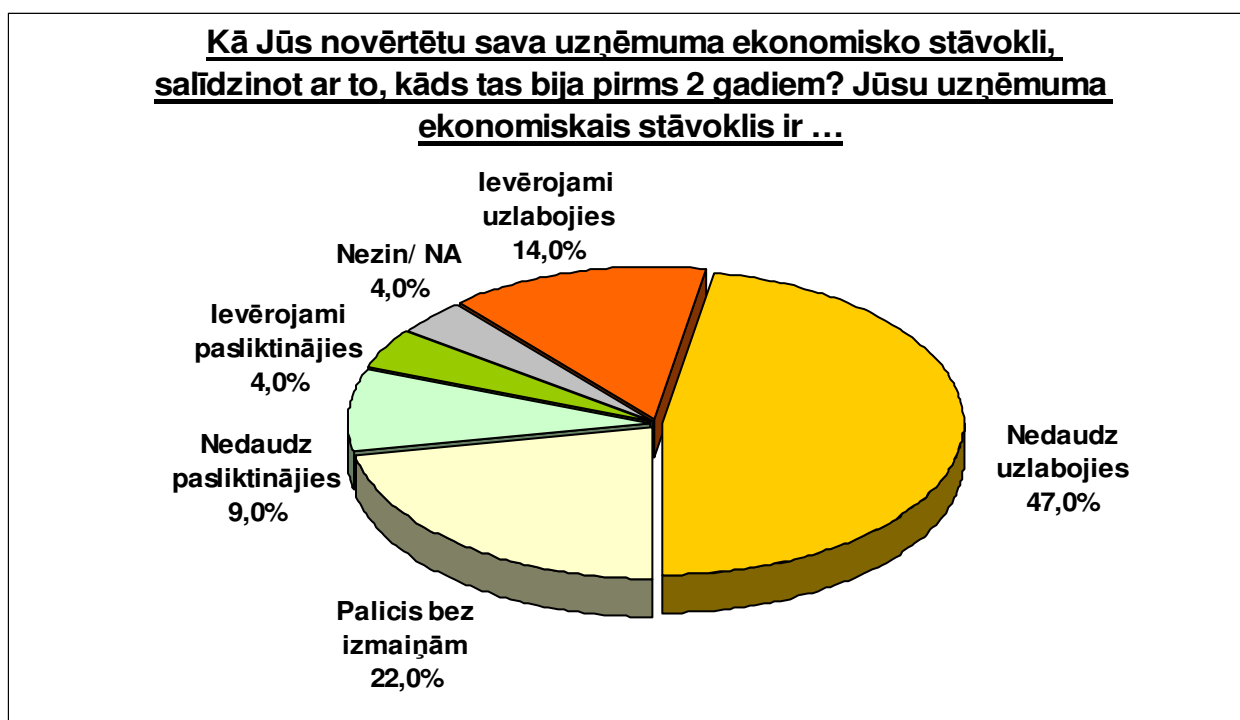

2.2. Sava uzņēmuma ekonomiskā stāvokļa novērtējums

Aptaujas jautājums:

“Kā Jūs novērtētu sava uzņēmuma ekonomisko stāvokli, salīdzinot ar to, kāds tas bija pirms 2 gadiem? Jūsu uzņēmuma ekonomiskais stāvoklis ir ...?”

Novērtējot sava uzņēmuma ekonomisko stāvokli tagad un pirms 2 gadiem, 61% respondentu uzskata, ka tas ir ievērojami (14%) vai nedaudz uzlabojies (47%), 22%, ka palicis nemainīgs, bet 13, ka ir ievērojami (9%) vai nedaudz pasliktinājies (4%).

Respondentes, kuru uzņēmumu ekonomiskais stāvoklis ir uzlabojies, to pamato ar **klientu skaita pieaugumu, kopējām valsts ekonomikas tendencēm, jaunu tehnoloģiju ieviešanu un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu**. Savukārt tās uzņēmējas, kuru uzņēmumu ekonomiskais stāvoklis ir pasliktinājies, krīzes iemeslus saskata **sabiedrības zemajā pirktspējā, profesionālu darbinieku trūkumā, lielajā konkurencē un nelabvēlīgajā nodokļu politikā**.

Respondentes (122 no 200 aptaujas dalībniecēm), kuras uzskata, ka viņu uzņēmuma ekonomiskais stāvoklis ir **uzlabojies**, savu uzskatu pamatoja sekojoši:

Spontānās atbildes	Respondenšu skaits, kuras nosauc šo pamatojumu
<i>Palielinās klientu (t.sk. tūristu) skaits</i>	30
<i>Uzņēmumu kopīgās attīstības tendences valstī par to liecina</i>	20
<i>Jaunu tehnoloģiju ieviešana, jaunas idejas</i>	16
<i>Pakalpojumu kvalitātes, pakalpojumu klāsta palielināšanās</i>	13
<i>Ir plašas iespējas attīstībai, ja paši meklē</i>	11
<i>Patīk savs darbs, business</i>	10
<i>Mazāk naudas jāiegulda remontam/ uzņēmuma izveidei</i>	9
<i>Situācija pēc Krievijas krīzes ir uzlabojusies</i>	5
<i>Vispārējā ekonomiskā situācija Latvijā uzlabojas</i>	4
<i>Veselīga konkurence</i>	3
<i>Mainījām darbības veidu</i>	3
<i>Stabili piegādātāji, pieaugusi darbinieku kvalifikācija</i>	2
<i>Sakārtota likumdošana</i>	1
<i>Latvijas iestāšanās ES</i>	1
<i>Izejmateriālu kvalitāte ir uzlabojusies</i>	1

Respondentes (44 no 200 aptaujas dalībniecēm), kuru uzņēmuma ekonomiskais stāvoklis **palicis nemainīga**, savu uzskatu pamatoja sekojoši:

Spontānās atbildes	Respondenšu skaits, kuras nosauc šo pamatojumu
<i>Vispārējā ekonomiskā situācija Latvijā, zema pirktspēja</i>	13
<i>Liela konkurence</i>	7
<i>Trūkst profesionālu darbinieku</i>	5
<i>Tiek mākslīgi palielinātas algas</i>	3
<i>Nelabvēlīga nodokļu politika</i>	2
<i>Pakalpojumu kvalitātes, pakalpojumu klāsta palielināšanās</i>	2
<i>Valsts/valdības attieksme, atbalsta trūkums mazajam biznesam</i>	1
<i>Nesakārtota likumdošana</i>	1
<i>Nav ne pozitīvi, ne negatīvi faktori</i>	1
<i>Mazāk naudas jāiegulda remontam/ uzņēmuma izveidei</i>	1
<i>Jaunu tehnoloģiju ieviešana, jaunas idejas</i>	1
<i>Mūsu uzņēmuma darbības specifika vairs nav aktuāla</i>	1

Respondentes (26 no 200 aptaujas dalībniecēm), kuru uzņēmuma ekonomiskais stāvoklis **pasliktinājies**, savu uzskatu pamatoja sekojoši:

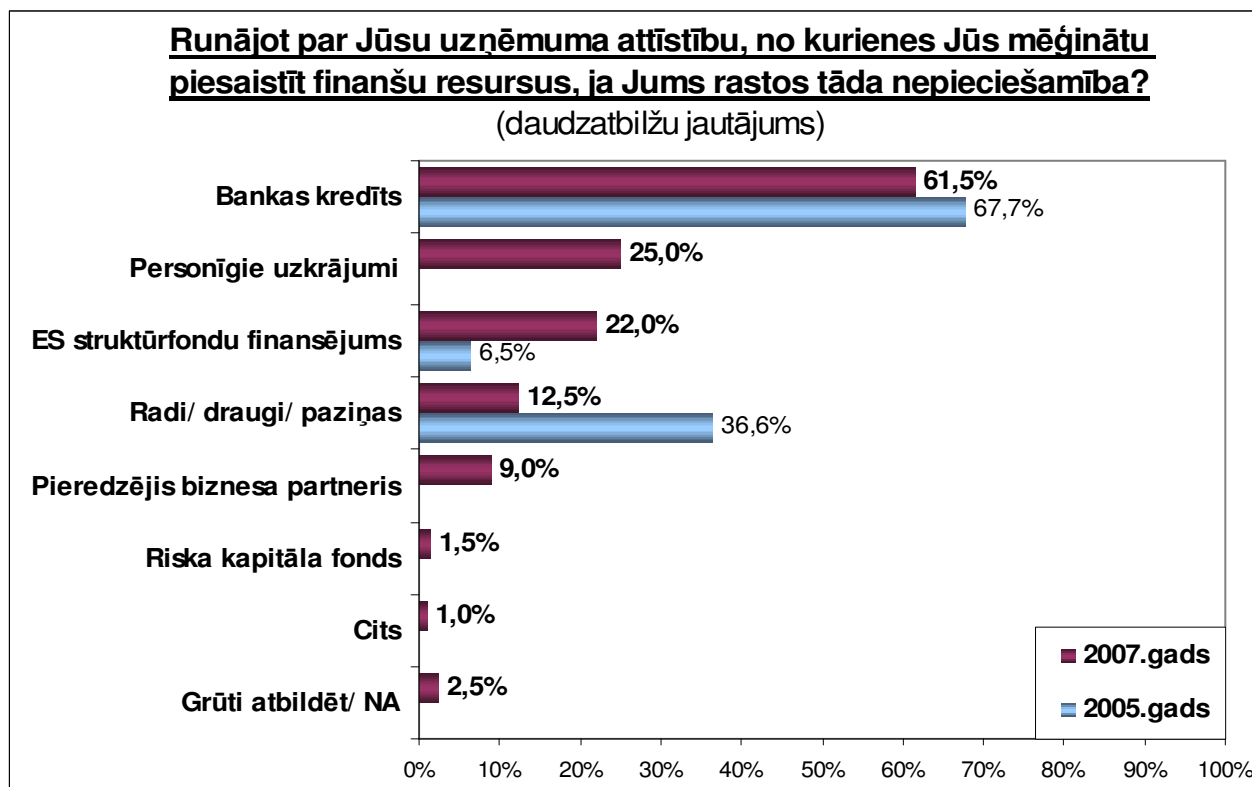
Spontānās atbildes	Respondenšu skaits, kuras nosauc šo pamatojumu
<i>Vispārējā ekonomiskā situācija Latvijā, zema pirktspēja</i>	10
<i>Trūkst profesionālu darbinieku</i>	4
<i>Liela konkurence</i>	3
<i>Nelabvēlīga nodokļu politika</i>	3
<i>Tiek mākslīgi palielinātas algas</i>	2
<i>Nesakārtota likumdošana</i>	2
<i>Mainījām darbības veidu</i>	2
<i>Valsts/valdības attieksme, atbalsta trūkums mazajam biznesam</i>	1
<i>Latvijas iestāšanās ES</i>	1
<i>Īres līguma pārtraukums, bija spiesti mainīt telpas</i>	1
<i>Vietas izvēle traucē attīstīties</i>	1
<i>Grūti pieejami izejmateriāli</i>	1

2.3. Pieņemamākie finanšu resursu avoti

Aptaujas jautājums:

“Runājot par Jūsu uzņēmuma attīstību, no kurienes Jūs mēģinātu piesaistīt finanšu resursus, ja Jums rastos tāda nepieciešamība?”

Vairums sieviešu uzņēmēju, ja rastos nepieciešamība piesaistīt finanšu līdzekļus uzņēmuma attīstībai, ņemtu kredītu bankā (61.5%). Katra ceturktā uzņēmēja izmantotu personiskos uzkrājumus, bet gandrīz ceturktā daļa aptaujāto pretendētu uz ES struktūrfondu finansējumu. Salīdzinot šīgada rezultātus ar 2005.gada pētījumu redzams, ka ievērojami samazinājies to respondentu skaits, kas būtu gatavi aizņemties no radiem, draugiem un paziņām (-24.1%), bet pieaudzis to skaits, kas mēģinātu iegūt finansējumu no ES (+15.5%).

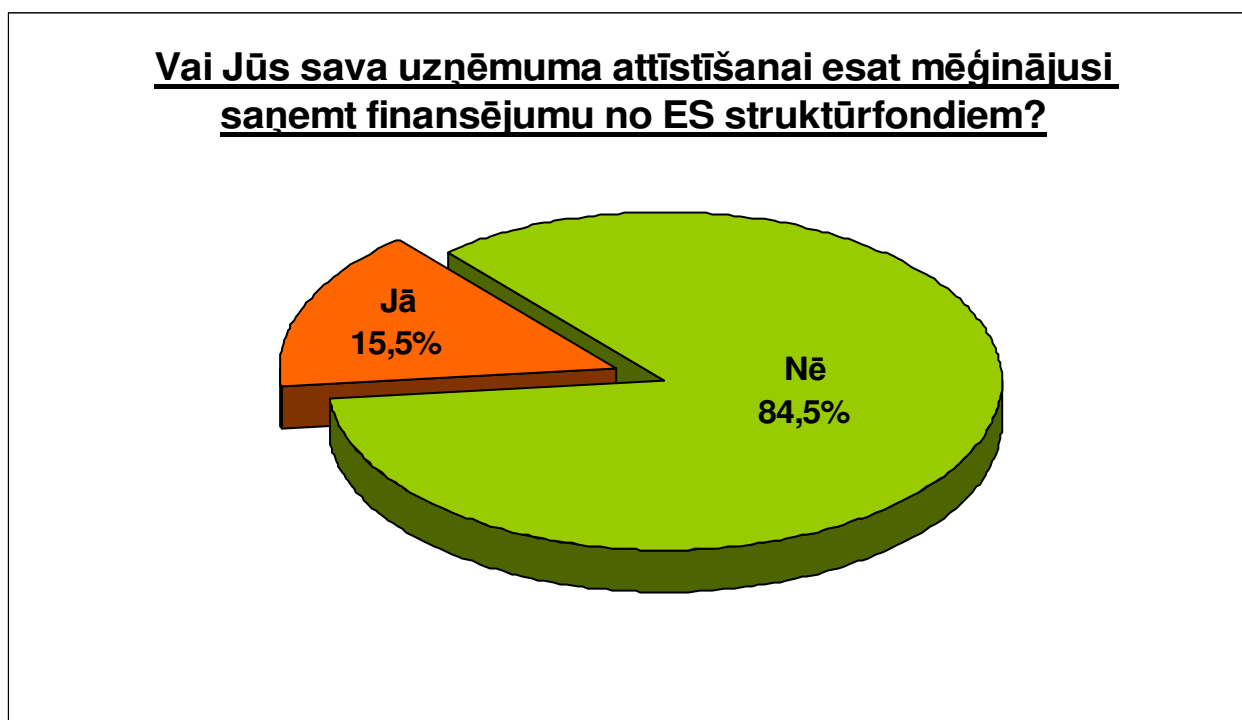

2.4. ES struktūf fondu līdzekļu piesaiste uzņēmuma attīstībai

Aptaujas jautājumi:

- *“Vai Jūs sava uzņēmuma attīstīšanai esat mēģinājuši saņemt finansējumu no ES struktūrfondu?”*
- *“Vai Jūs sava uzņēmuma attīstībai esat saņēmusi finansējumu no ES struktūrfondu?”*
- *“Kāpēc Jūs neizdevās saņemt ES struktūrfondu finansējumu?”*
- *“Kas Jūs ir atturējis no mēģinājuma saņemt ES struktūrfondu finansējumu sava uzņēmuma attīstīšanai?”*

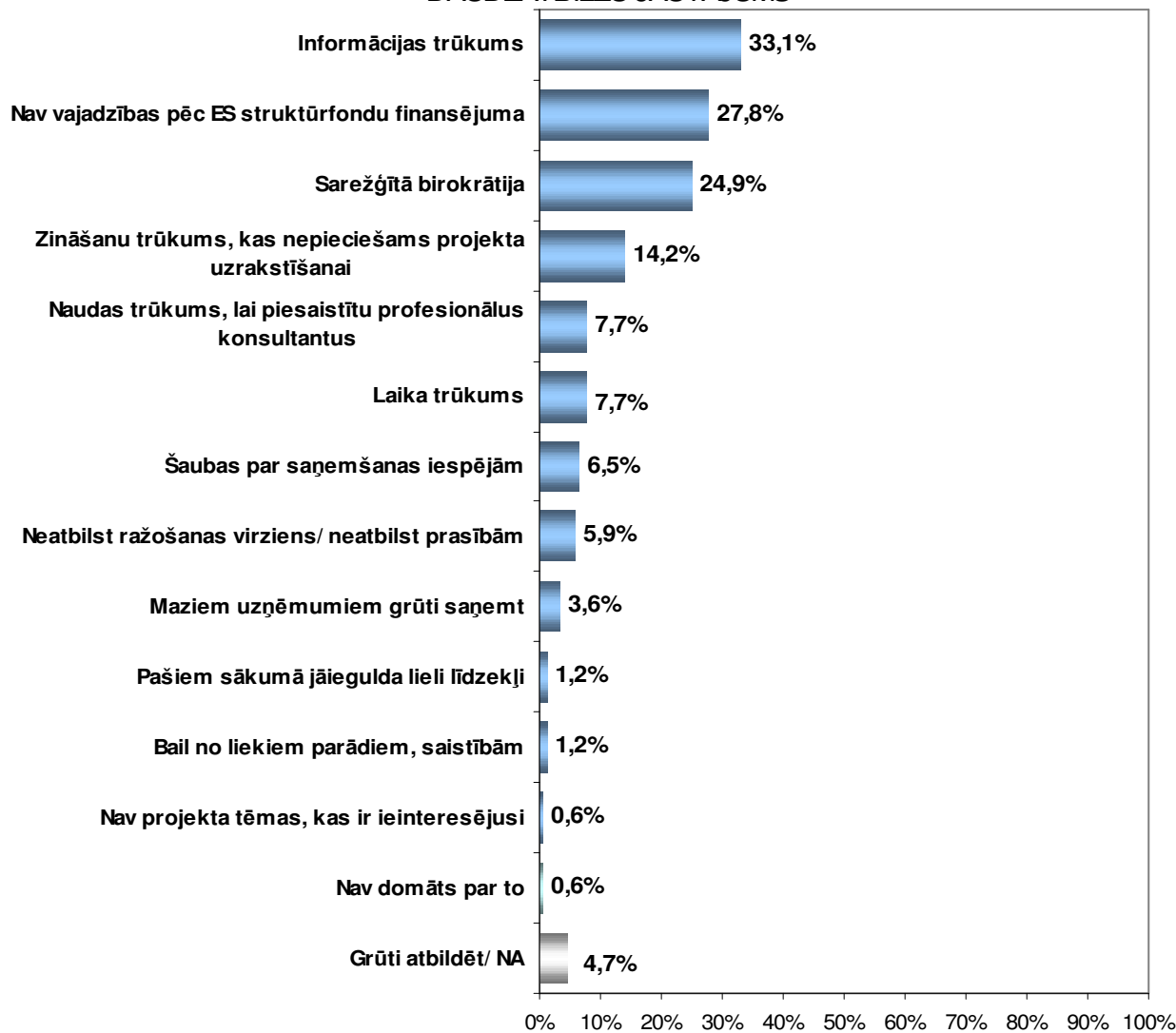
No aptaujātajām uzņēmējām tikai 15.5% ir mēģinājuši saņemt ES struktūrfondu līdzekļus sava uzņēmuma attīstīšanai. Analizējot rezultātus pēc dažādām sociāli demogrāfiskām pazīmēm, redzams, ka biežāk struktūrfondu līdzekļus centušās savam uzņēmumam piesaistīt respondentēs vecuma grupā līdz 35 gadiem un uzņēmējas ar augstāko izglītību. No 31 uzņēmējas, kas ir pretendējušas uz ES struktūrfondu līdzekļiem, tos saņēmušas tikai 10 jeb 32,3%.

Tās 169 biznesmenes, kas nav mēģinājušas sava uzņēmuma attīstībai piesaistīt ES struktūrfondu līdzekļus, parasti tajā **vaino informācijas trūkumu** vai norāda, ka **nav nepieciešamības pēc ES finansējuma**. Vienlaikus tiek akcentēta **lielā birokrātija** un **zināšanu trūkums**, kas nepieciešams kvalitatīva projekta uzrakstīšanai. Savukārt tā 21 uzņēmēja, kura ir pretendējusi uz ES finansējumu, bet to nav saņēmusi, savas neveiksmes iemeslu saskata **iesniegtā projekta trūkumos**, **uzņēmuma nelielajos apmēros** un **neatbilstībā izvirzītajām prasībām**.

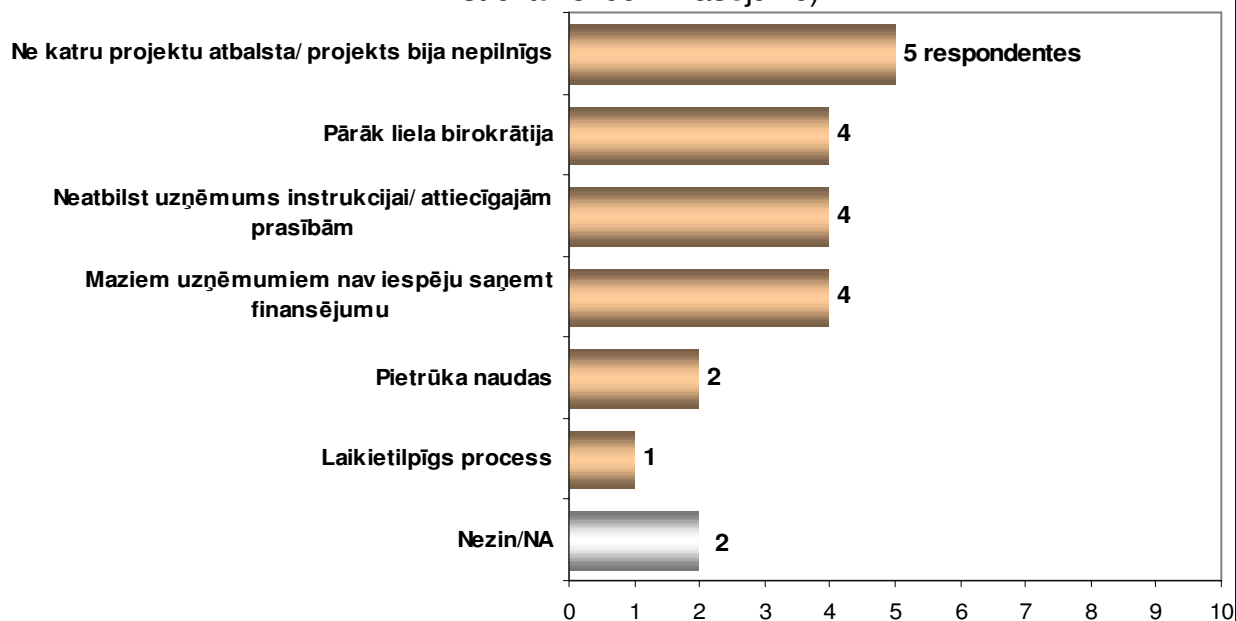
Kas Jūs ir atturējis no mēģinājuma saņemt ES struktūrfondu finansējumu sava uzņēmuma attīstīšanai? (n=169; respondentes, kas nav mēģinājuši saņemt ES struktūrfondu finansējumu)

DAUDZATBILŽU JAUTĀJUMS

Kāpēc Jums neizdevās saņemt ES struktūrfondu finansējumu?

(n=21; respondentes, kas pretendējušas, bet nav saņēmušas ES struktūrfondu finansējumu)

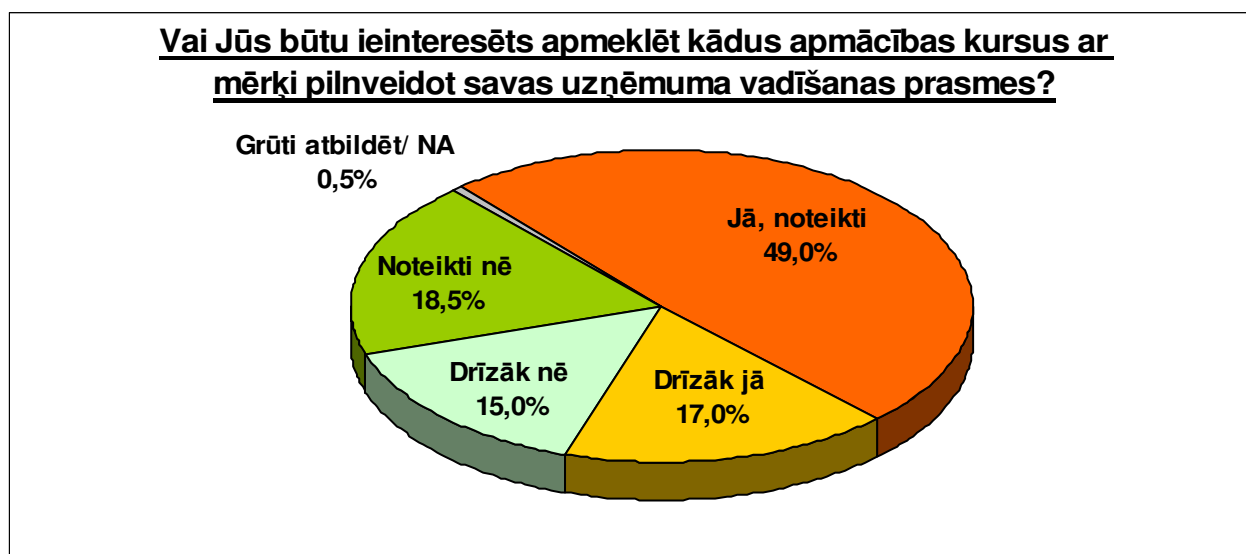

2.5. Ieinteresētība apmeklēt apmācības kursus

Aptaujas jautājumi:

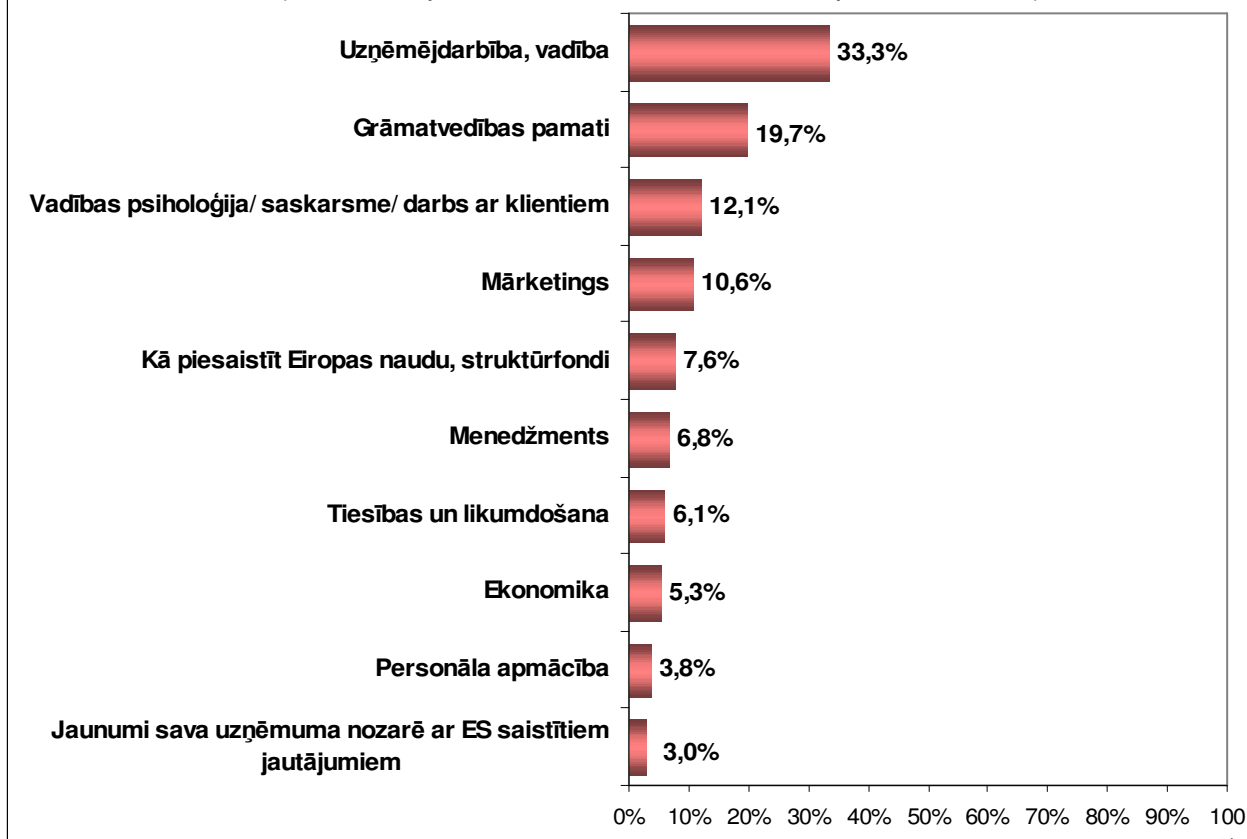
“Vai Jūs būtu ieinteresēts apmeklēt kādus apmācības kursus ar mērķi pilnveidot savas uzņēmuma vadīšanas prasmes?”

Lielākā daļa uzņēmēju (66%) gribētu apmeklēt dažādus apmācību kursus ar mērķi pilnveidot savas uzņēmuma vadīšanas prasmes. Visbiežāk respondentes pauda vēlmi apgūt **uzņēmējdarbību un vadību** (33.3%), kā arī **apgūt grāmatvedības pamatus** (19.7%) vai **vadības psiholoģiju** (16.7%) un **mārketingu** (10.6%). Savukārt apgūt **ieņemšanas ES finansējuma piesaistīšanā** vēlas tikai 7.6% uzņēmēju (skatīt grafiku nākamajā lapaspusē). Zīmīgi, ka salīdzinoši lielu (gandrīz 70% gadījumu) gatavību apmeklēt dažādus apmācības kursus pauž gan tās uzņēmējas, kuru uzņēmumu ekonomiskais stāvoklis ir uzlabojies pēdējo 2 gadu laikā, gan tās, kuru uzņēmumiem nav veicies. Ja pirmajā gadījumā papildus zināšanās varētu tikt saskatīta panākumu ķīla nākotnē, tad otrajā gadījumā zināšanu trūkumā varētu tikt saskatīti iemesli neveiksmēm pagātnē.

**Kādas tieši zināšanas par uzņēmuma vadīšanu Jūs vēlētos iegūt
apmācībasursos? DESMIT BIEŽĀK MINĒTĀS ATBILDES**

(n=132; respondenti, kas būtu ieinteresēti apmeklēt kursus)

Mazāk kā 5 respondenti minēja arī šādas apmācības kursu tēmas: *projektu rakstīšanas pamatzināšanas; datorkursi; kvalifikācijas paaugstināšanas kursi; finanšu jautājumi, naudas aprīte; reklāma; apmācība dokumentu aizpildīšanā; kursi par nekustamo īpašumu; socioloģija; mentoru kustība; kredītu resursu piesaistīšana; viss interesē.*

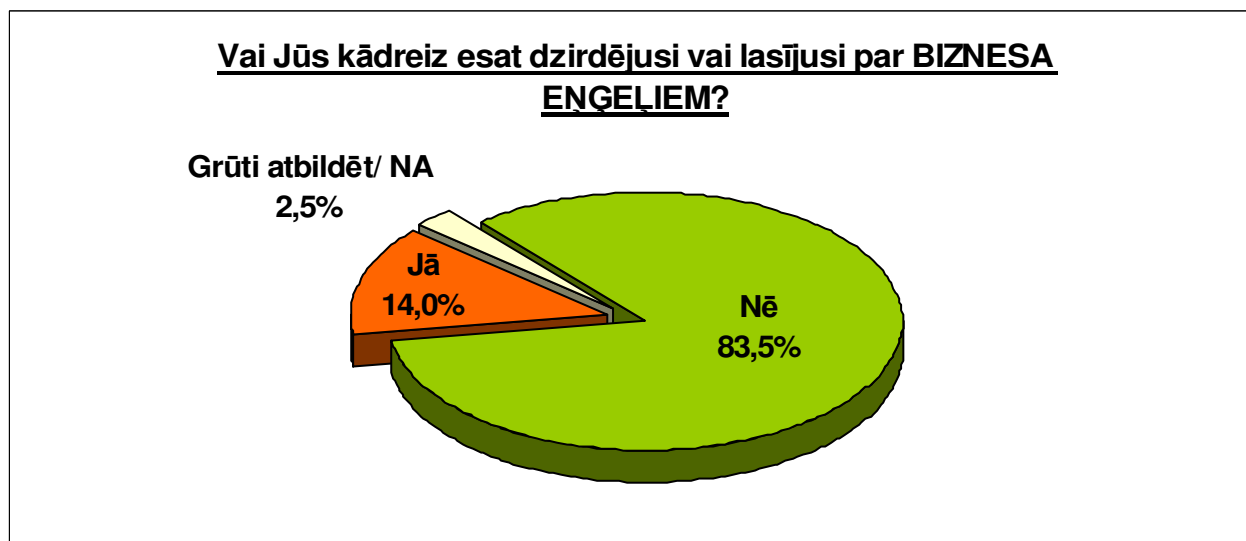
2.6. Informētība par “Biznesa eņģeļu” kustību un gatavība tajā iesaistīties

Aptaujas jautājumi:

- “Vai Jūs kādreiz esat dzirdējusi vai lasījusi par **BIZNESĀ ENĢELIEM?**”
- “Vai Jūs būtu ieinteresēta iesaistīties biznesa eņģeļu kustībā un palīdzēt iesācējiem uzsākt savu uzņēmējdarbību?”

“Biznesa eņģelis” ir cilvēks, kas iegulda savu naudu kādas biznesa idejas attīstīšanai. Tādējādi viņš palīdz uzsākt savu biznesu cilvēkiem, kuriem ir idejas, bet nav naudas, lai tās realizētu un nav arī iespēju saņemt naudu no bankas. Parasti šīs ieguldītās summas nav pārāk lielas – daži tūkstoši latu. “Biznesa eņģeļi” palīdz attīstīt biznesu tā agrīnajā stadijā un gūst peļņu tad, ja bizness ir veiksmīgs.

No biznesa sievietēm tikai 14% bija dzirdējušas vai lasījušas par “biznesa eņģeļiem”. Savukārt iesaistīties “biznesa eņģeļu” kustībā pauda gatavību tikai 15% no visām aptaujātajām uzņēmējām – 5% to darītu atkarībā no biznesa idejas, bet 10%, ja pazītu cilvēku, kas grib uzsākt biznesu. Kā norāda vairums respondentu (79%) – dalību “biznesa eņģeļu” kustībā kavē lieku līdzekļu trūkums.

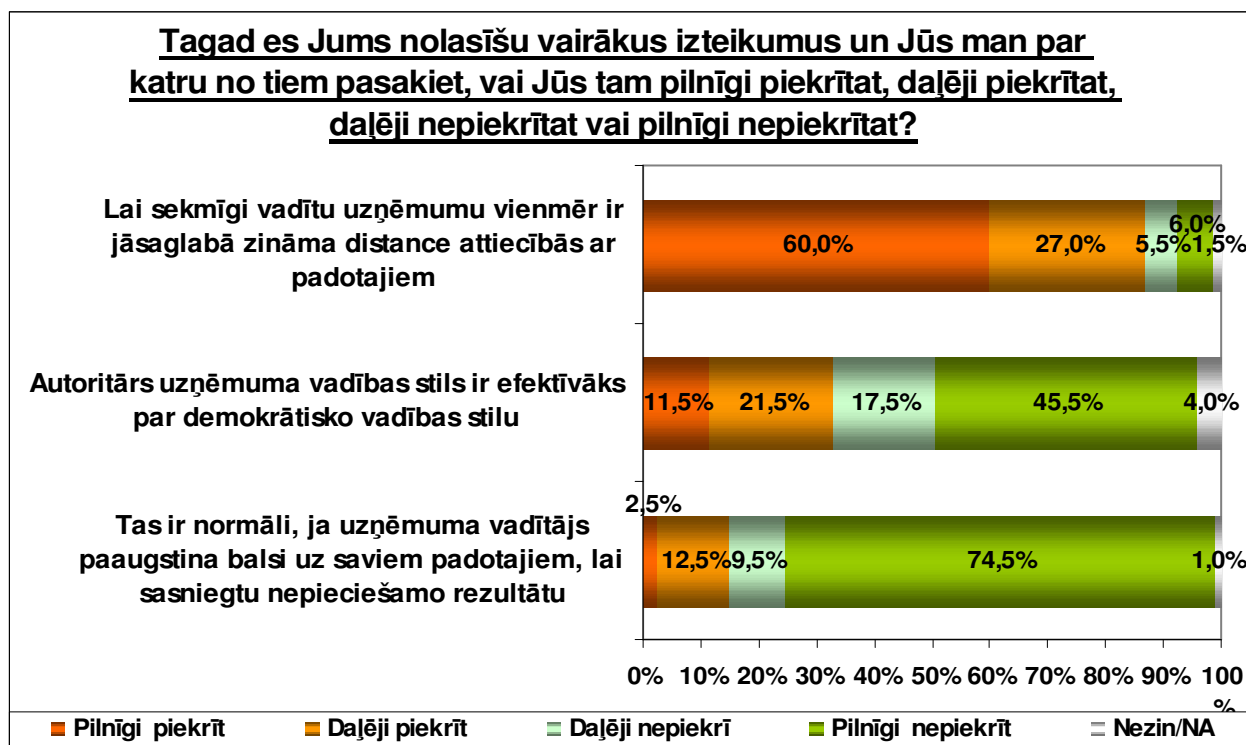

2.7. Attieksme pret “skarbu” vadības stilu

Aptaujas jautājums:

“Tagad es Jums nolasīšu vairākus izteikumus un Jūs man par katru no tiem pasakiet, vai Jūs tam pilnīgi piekrītat, daļēji piekrītat, daļēji nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat?”

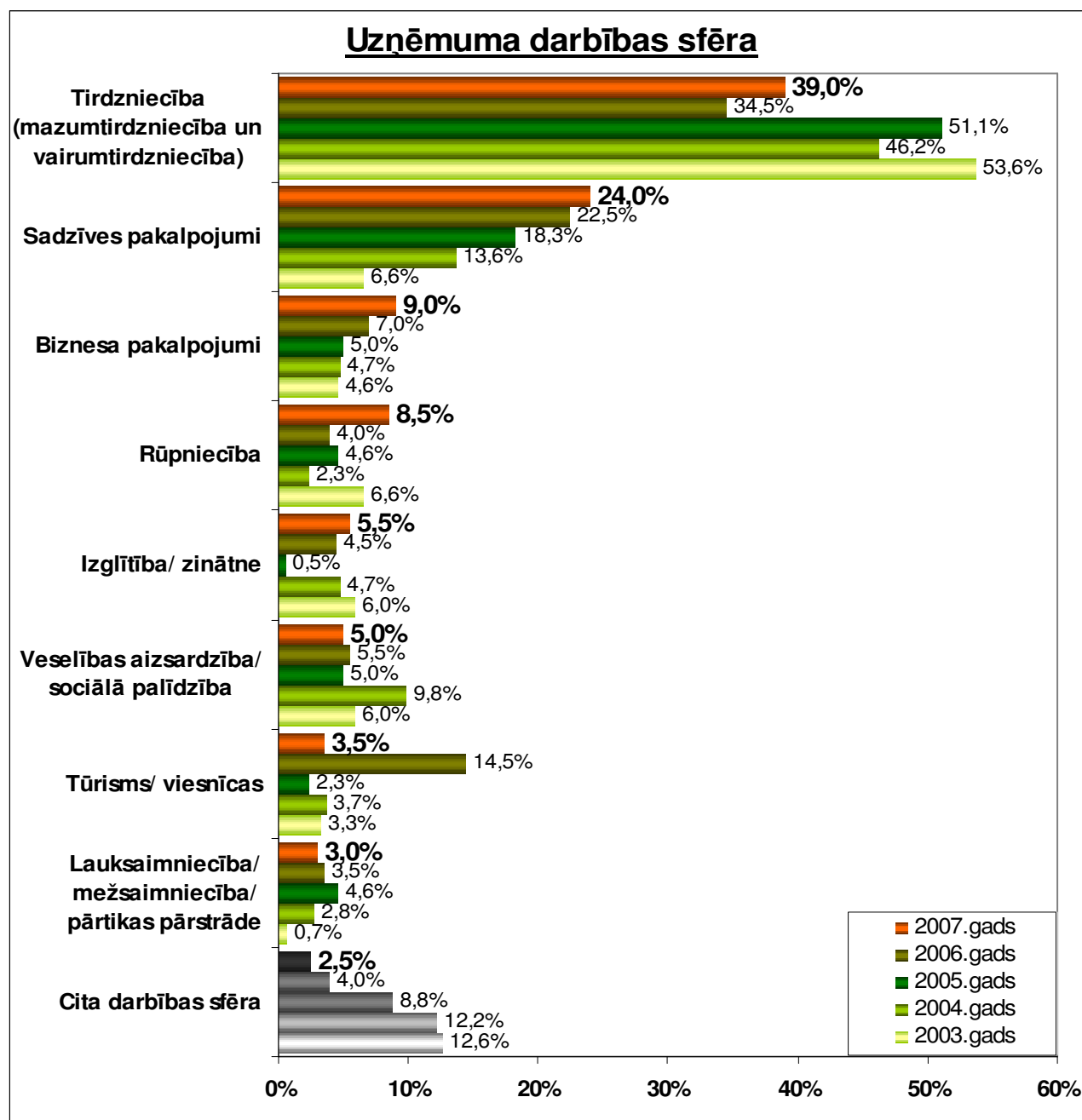
Kopumā ņemot Latvijas uzņēmējas nav “skarbā” vadības stila piekritējas, tomēr nav arī gatavas kļūt pārāk familiāras ar darbiniekiem. Vairums aptaujāto biznesa sieviešu uzskata, lai sekmīgi vadītu uzņēmumu vienmēr ir jāsaglabā zināma distance attiecībās ar padotajiem (87%) un noraida pieņēmumus, ka tas ir normāli, ja uzņēmuma vadītājs paaugstina balsi uz saviem padotajiem, lai sasniegtu nepieciešamo rezultātu (84%) un autoritārs uzņēmuma vadības stils ir efektīvāks par demokrātisko vadības stilu (63%).

Analizējot rezultātus pēc dažādiem demogrāfiskiem rādītājiem, atklājies interesants fakts – balss paaugstināšanu, lai sasniegtu nepieciešamo rezultātu un autoritāru vadības stilu caurmērā biežāk atbalsta sievietes uzņēmējas, kurām ir bērni. Vienlaikus jānorāda, ka balss paaugstināšanu noraida gandrīz visas uzņēmējas vecumā virs 60 gadiem, bet salīdzinoši biežāk atbalsta gados jaunākās respondentes. Savukārt autoritatīvu vadības stilu visbiežāk atbalsta gan gados jaunākās, gan gados vecākās respondentes.

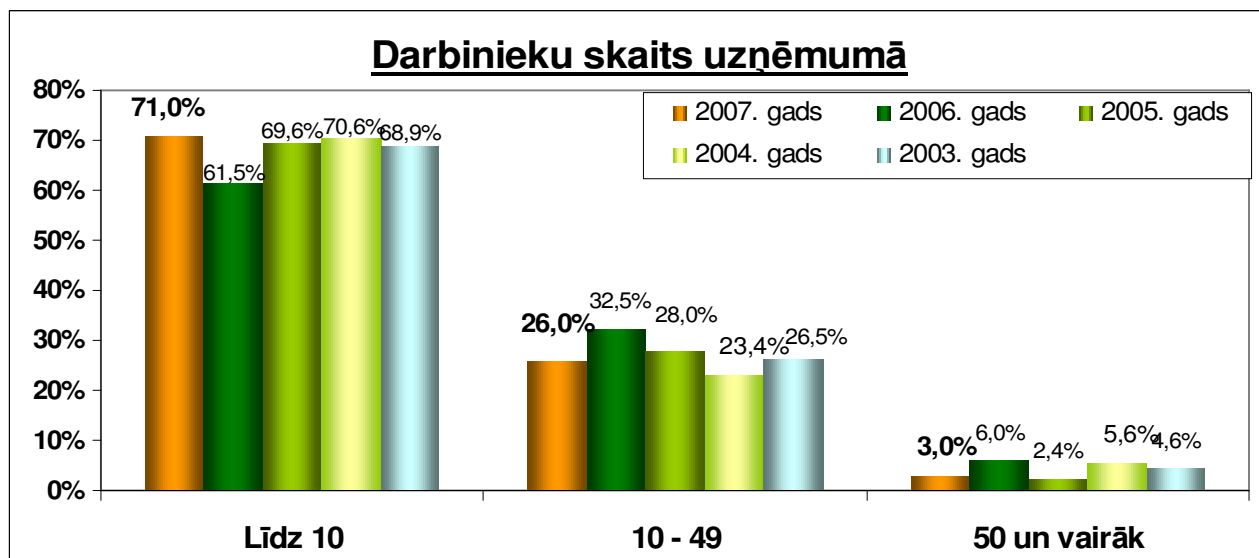
Pielikums “Demogrāfijas dati salīdzinājumā”

1. Aptaujāto sieviešu vadīto uzņēmumu darbības sfēra

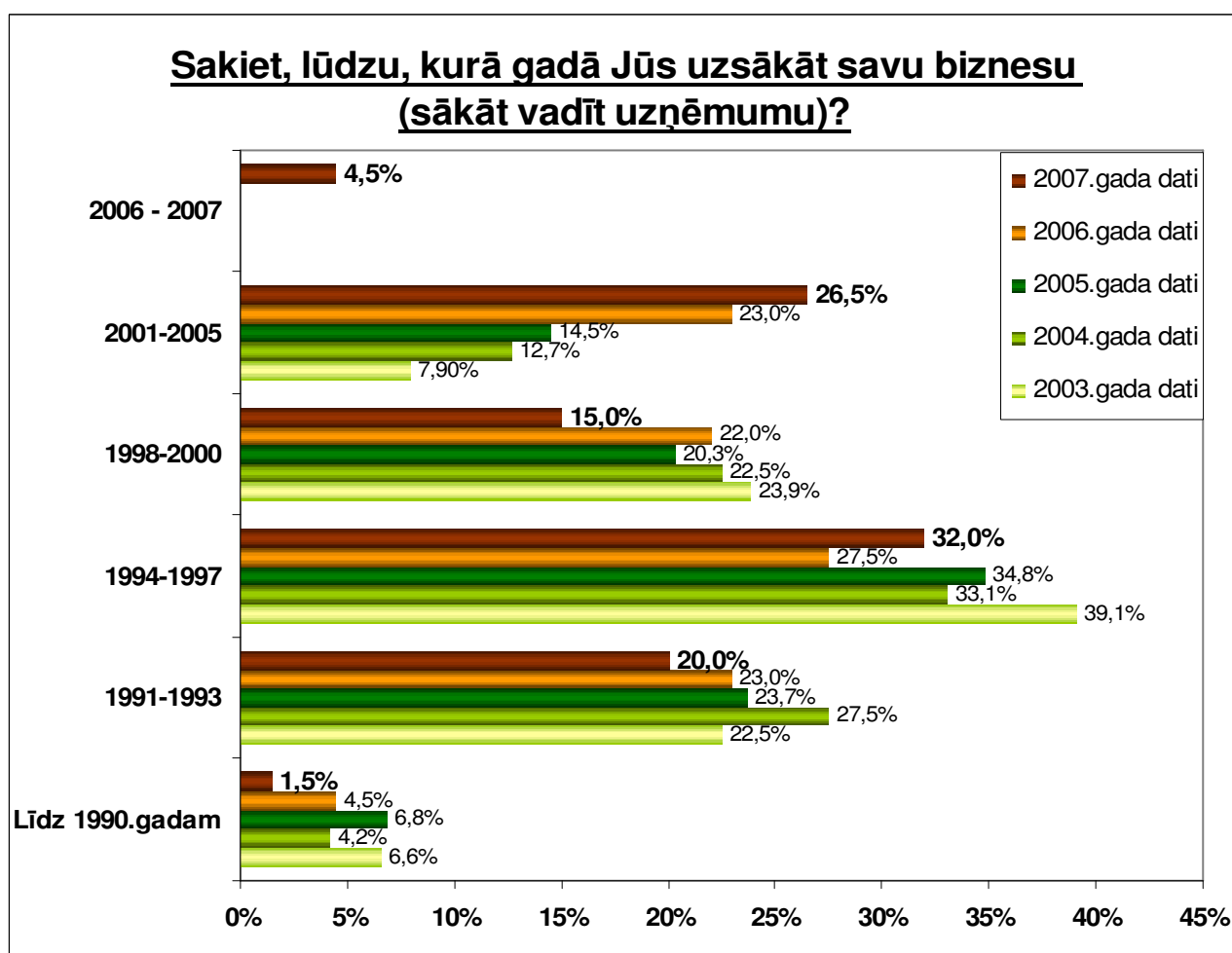

2. Dati par uzņēmumu

2.1. Darbinieku skaits uzņēmumā

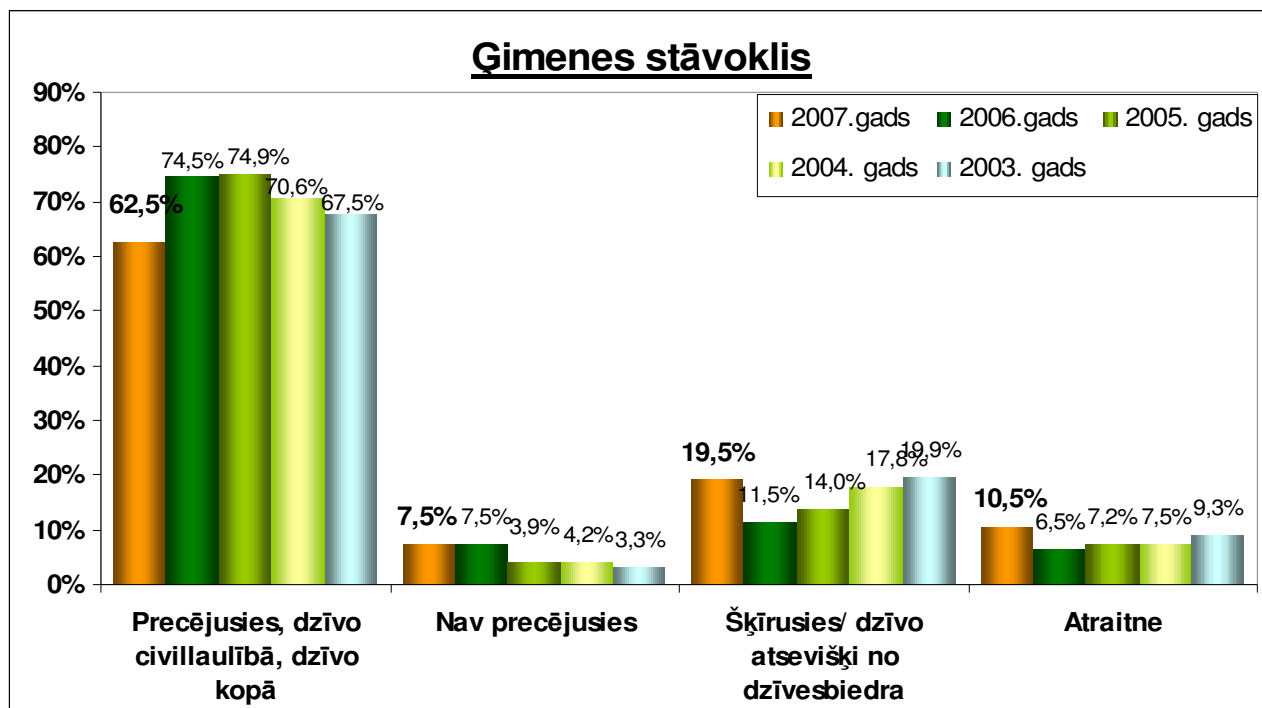

2.2. Biznesa / uzņēmuma vadīšanas uzsākšanas gads

3. Aptaujāto sieviešu ģimenes situācija

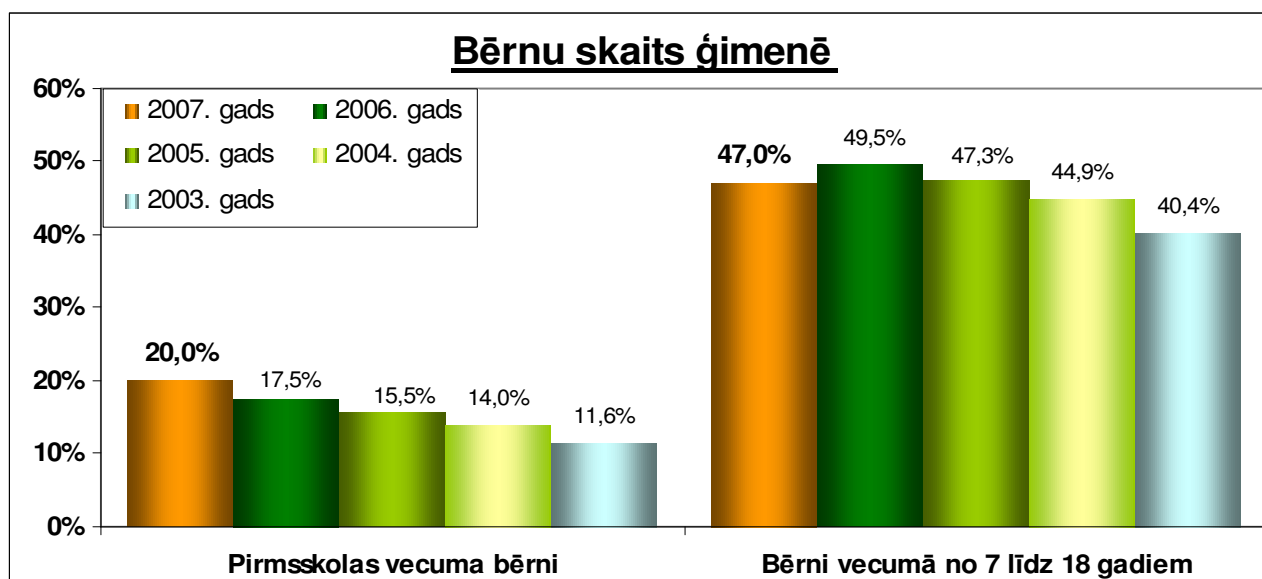
3.1. Aptaujāto sieviešu ģimenes stāvoklis

3.2. Mājsaimniecības lielums (ģimenes locekļu skaits) aptaujāto sieviešu ģimēnēs:

	Dzīvo viena	Vairāki ģimenes locekļi
2003.gadā	4,6%	95,4%
2004.gadā	7,0%	93,0%
2005.gadā	7,2%	92,8%
2006.gadā	6,0%	94,0%
2007.gadā	9,0%	91,0%

3.3. Bērnu skaits/ vecums aptaujāto sieviešu uzņēmēju ģimēnēs:

4. Aptaujāto sieviešu uzņēmēju iegūtā izglītība

